

Zand-en schelpafgravingen in het Coppenamegebied: gevolgen voor het milieu en aanbevelingen

Achtergrond

De Districtscommissaris van Coronie heeft het NIMOS verzocht hem te adviseren over de gevolgen die de schelpafgravingen in het Coppenamegebied hebben gehad en nog kunnen hebben op het milieu. Ook is er gevraagd te adviseren over het gewenst beleid om te komen tot een succesvolle regulering, die het milieu zo gering mogelijk aantast.

Om een beter beeld te krijgen van de situatie heeft het NIMOS een veldbezoek gebracht aan het Coppenamegebied. Geassisteerd door de bestuursdienst van het District Coronie heeft het NIMOS verschillende locaties bezocht. Deze bezochte locaties omvatten minimaal een gebied van 200 hectaren aan afgravingen die volgelopen zijn met water, kortom meren, waarvan de diepte niet precies bekend is. Het werkelijk aangetast gebied zal enkele malen groter zijn. Het is ook mogelijk dat wegens gebrekkige toezicht de afgravingen op bepaalde locaties niet conform de vergunningsvoorwaarden zijn geschied m.n. dat niet dieper dan 3 meter van het maaiveld mag worden afgegraven.

Afbeelding 1: Bezochte locatie die nog in productie is

Gevolgen

De gevolgen van zand- en schelpafgravingen kunnen in algemene zin de volgende zijn:

- Gevolgen voor de hydrologie. De zand- en schelpuitsen blokkeren in meer tot mindere mate de stroming van het zwampgebied naar het noorden. Door de afgravingen komt deze natuurlijke blokkade weg te vallen. Dit kan betekenen dat er meer water stroomt naar het noorden van Coronie;
- Gevolgen voor landgebruik. De gebieden waar de zand-en schelpafgravingen zich bevinden zijn vanwege hun hogere ligging geschikt voor bewoning, wegeaanleg en voor landbouwgronden;
- Gevolgen voor de ecosystemen. De bostypen kenmerkend voor het ritsenlandschap kunnen plaatselijk verdwijnen. Het is ons niet bekend of er fauna is die specifiek afhankelijk is van het ritsenlandschap en bijbehorende bostypen;
- Veiligheidsrisico's. Door de troebelheid van het water, is de diepte niet te schatten waardoor dit een grote risico vormt voor verdrinking of verzinking van zwaar materiaal;
- Gezondheidsrisico's. De kleinere afgravingen met stilstaand water kunnen eventuele broedplaatsen zijn voor schadelijke insecten en ziekten als Bilharzia.

Afbeelding 2: Afgraving met niet-stromend water. Een potentiële broedplek voor muskieten

Aanbevelingen

Aanbevelingen voor de afgegraven gebieden:

1. Vuilstortplaatsen. Dit is alleen mogelijk voor afgravingen waar het diepste punt boven de grondwaterspiegel ligt, kortom droge putten. Bij deze locaties zal alsnog een niet-doorlatende laag geplaatst moeten worden om doorsijpeling van verontreinigende stoffen te voorkomen. Een der voorwaarden is zeker dat er alleen storten van organisch afval moet plaatsvinden en er dus scheiden van afval vooraf dient te geschieden. Ook is het nodig een milieuanalyse uit te voeren voor de opzet van een dergelijke stortplaats.
2. Toerisme en watersport. Dit is een optie voor de locaties die in meren zijn veranderd. Wel moet er een analyse gedaan worden van de waterkwaliteit om na te gaan of het geschikt is voor recreatie. Ook zal de omgeving verfraaid moeten worden voor de veiligheid van de bezoekers, en aan het talud van de meren. Afvalmanagement zal hier ook van belang zijn.
3. Aquacultuur. Dit is ook een optie voor de locaties die in meren zijn veranderd. Ook hier zullen er voorstudies moeten worden gedaan met name haalbaarheidstudies (economisch en gezondheid) en milieu effecten studies.
4. Waterwingebied. Het water uit de meren kan eventueel na zuivering gebruikt worden voor consumptie en voor landbouw en of veeteelt. Ook hiervoor is nader onderzoek vereist.

Afbeelding 3: Afgraving met stromend water.

Afbeelding 4: Afgraving met stromend water.

Aanbevelingen voor nog niet afgegraven gebieden en huidige afgravingen:

1. Een studie verrichten naar de nog beschikbare zand- en schelprijsen voorzover dat nog niet is gedaan. Hierbij moet worden meegenomen wat de interactie is tussen de rijsen en het milieu (onder andere hydrologie). Uit deze studie kan blijken of er een algehele stopzetting nodig is van de afgravingen;
2. Een planningsvisie ontwikkelen over hoe het gebied van de zand-en schelprijsen in de toekomst kan worden ontwikkeld. Dit zal beschouwd moeten worden als een onderdeel van een eventuele landgebruiksplanning voor het District. Gekoppeld hieraan kan een milieuanalyse worden uitgevoerd om na te gaan wat de effecten van de voorgenomen planningsactiviteiten kunnen zijn en hoe zij zo duurzaam mogelijk kunnen worden aangepakt. Hieronder kunnen ook toekomstige afgravingen vallen.

Algemene aanbevelingen:

1. Een hydrologische studie laten uitvoeren van het zwamp- en ritsengebied. Dit om een beeld te krijgen van de huidige stroming van het water in het gebied en om data te verzamelen voor de planning van toekomstige activiteiten. Hierbij kan er ook worden getracht een reconstructie te maken van de hydrologie van het gebied, voordat er afgravingen plaatsvonden. Voor zover bekend zijn er geen oude hydrologische kaarten van het gebied.
2. Controle opvoeren met betrekking tot alle huidige zand- en schelpafgravingen in het District. Verder geen nieuwe vergunningen verstrekken voor zand- en schelpafgravingen totdat de resultaten bekend zijn voor Aanbeveling 1.